

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ГАЙДАШЕВСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF GAYDASHEVSKYY v. UKRAINE)

(Заява № 11553/21)

РІШЕННЯ

П. 1 ст. 6 (кримінальний аспект) • Безсторонній суд • Відсутність сторони обвинувачення в апеляційному суді під час провадження щодо заявника у зв'язку з незначним адміністративним правопорушенням у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху • Ситуація відрізняється від ситуації у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*) • Апеляційний суд за власною ініціативою долучив до матеріалів справи докази, які нашкодили заявнику, і використав їх для спростування аргументів сторони захисту та визнання заявника винним • Відсутність іншої сторони у провадженні • Було створено враження плутанини між ролями прокурора і судді • Зазначені заявником конкретні обставини викликають обґрунтовані сумніви в об'єктивній безсторонності національного суду

Підготовлено Секретаріатом. Не є обов'язковим для Суду.

СТРАСБУРГ

06 лютого 2025 року

ОСТАТОЧНЕ
06.05.2025

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Його текст може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Гайдашевський проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Маттіас Гуйомар (*Mattias Guyomar*), Голова,
Армен Арутюнян (*Armen Harutyunyan*),
Стефані Моро-Вікстром (*Stéphanie Mourou-Vikström*),
Андреас Зюнд (*Andreas Zünd*),
Діана Сирку (*Diana Sârcu*),
Катержіна Шімачкова (*Kateřina Šimáčková*),
Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,

та Віктор Соловейчик (*Victor Soloveytschik*), Секретар секції,

з огляду на:

заяву (№ 11553/21), яку 15 лютого 2021 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан Вадім Олександрович Гайдашевський (далі – заявник);

рішення повідомити Уряд України (далі – Уряд) про скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції на стверджувану небезсторонність національного апеляційного суду та визнати неприйнятною скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції на стверджувану відсутність у заявника можливості представити свої аргументи в національних судах;

зауваження сторін;

після обговорення за зачиненими дверима 14 січня 2025 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ВСТУП

1. Справа, головним чином, стосується скарги заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що національний суд, який розглядав справу про адміністративне правопорушення щодо нього, не був безстороннім у зв'язку з відсутністю у провадженні сторони обвинувачення.

ФАКТИ

2. Заявник народився у 1990 році та проживає в м. Хмельницький. Заявника представляла пані А. Садовнікова, юрист, яка практикує у м. Хмельницький.

3. Уряд представляла його Уповноважений, пані М. Сокоренко.

4. Факти справи можуть бути узагальнені таким чином.

5. 22 січня 2020 року працівники поліції склали щодо заявника протокол про адміністративне правопорушення у зв'язку з керуванням транспортним засобом у стані наркотичного сп'яніння. У протоколі зазначалося, що стан сп'яніння заявника встановив обласний заклад з надання психіатричної допомоги (далі – заклад). В акті медичного

огляду, на підставі якого було складено протокол про адміністративне правопорушення, зазначалося, що заявник перебував у стані наркотичного сп'яніння, що було встановлено швидким тестом на шість видів наркотичних речовин. Акт був складений за стандартним зразком, а розділ про результати лабораторних досліджень був закреслений.

6. 12 лютого 2020 року Хмельницький міськрайонний суд Хмельницької області розглянув справу за відсутності сторін і визнав заявника винним за обвинуваченням, вказаним працівниками поліції, наклавши на нього штраф у розмірі 10 200 українських гривень (близько 377 євро на момент подій) з позбавленням його права керування транспортними засобами строком на один рік. Суд зазначив, що заявник не з'явився до суду, хоча був повідомлений про засідання, що підтверджувалося його підписом у протоколі про адміністративне правопорушення.

7. Заявник подав апеляційну скаргу. Він стверджував, зокрема, що докази сп'яніння, включені до матеріалів справи, були неприйнятними. Він доводив, що відповідні нормативно-правові акти вимагали встановлення стану сп'яніння шляхом лабораторного дослідження біологічного матеріалу. Проте лікар встановив стан сп'яніння на підставі поверхового огляду, без проведення лабораторного дослідження. У відповідному акті медичного огляду, складеному лікарем, навіть не зазначалося, які саме наркотичні речовини були виявлені. Заявник подав лист від закладу, складений на запит його захисника, у якому стверджувалося, що лабораторних досліджень відібраних у заявника біологічних зразків не проводилося.

8. Хмельницький апеляційний суд, розглядаючи справу одноособово (суддя К.), провів засідання у присутності заявника та його захисника, в якому не була присутня інша сторона.

9. 08 травня 2020 року апеляційний суд звернувся до закладу щодо надання певної інформації. У відповідь заклад надав копію акту медичного огляду про стан сп'яніння заявника (див. пункт 5).

10. 22 травня 2020 року апеляційний суд провів ще одне засідання, розглянув відповідь закладу та постановив отримати від закладу інформацію щодо «правомірності проведення лабораторних досліджень (чи було це відповідно до інструкції) та того, який саме наркотичний засіб було виявлено».

11. 15 червня 2020 року заклад надіслав до апеляційного суду лист, в якому у відповідь на запит суду зазначалося, що згаданий в акті медичного огляду швидкий тест був «лабораторним дослідженням», і що у заявника був позитивний результат на амфетамін і марихуану.

12. 13 липня 2020 року заявник заявив про відвід головуючій судді. Він стверджував, що щойно виявив у матеріалах справи останній лист із закладу. Заявник доводив, що, хоча він надав інформацію, яка чітко

доводила, що належне лабораторне дослідження не проводилося, і він пройшов лише поверховий попередній огляд, головуюча суддя змогла отримати «правильну» відповідь від закладу.

13. Заявник також зазначив, що головуюча суддя вже телефонувала до закладу і їй повідомили, що швидкий тест був лабораторним дослідженням, проте це не було відображено в первинній відповіді закладу на запит судді, а суддя зазначила під час засідання 22 травня 2020 року, що вона не могла ухвалити рішення у справі, доки не отримає відповідь на свій запит (хоча відповідна інформація вже була надана стороною захисту і була наявна в матеріалах справи). У зв'язку з цим заявник посилався на рішення у справі «Малофєєва проти Росії» (*Malofeyeva v. Russia*), заява № 36673/04, від 30 травня 2013 року) і стверджував, що суд не міг з власної ініціативи шукати докази з метою притягнення до відповідальності.

14. Інший суддя апеляційного суду відмовив у задоволенні відводу заявника, вважаючи, що він не довів існування обставин, які могли б поставити під сумнів безсторонність судді К.

15. 13 серпня 2020 року апеляційний суд (засідаючи одноособово – суддя К.) залишив постанову суду першої інстанції без змін. Суд, зокрема, зазначив:

«Доводи сторони захисту про порушення процедури порядку виявлення у [заявника] ознак наркотичного сп'яніння, оскільки перебування у наркотичному стані можна визначити лише лабораторним дослідженням, позбавлені підстав та спростовується даними [відповіді закладу] на запит [суду], з якої слідує, що у [заявника], який був освідуваний 22.01.2020 року, тест позитивний на амфетамін та марихуану».

16. Заявника повідомили про постанову суду 17 серпня 2020 року.

ВІДПОВІДНА НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

17. Наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України № 1452/735 від 09 листопада 2015 року було затверджено Інструкцію про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Згідно з пунктом 12 розділу II Інструкції у разі наявності підстав вважати, що водій може перебувати у стані наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, працівник поліції направляє водія до найближчого закладу охорони здоров'я.

Згідно з пунктом 3 розділу III Інструкції медичний огляд водія проводить лікар закладу охорони здоров'я. Згідно з пунктом 7 обов'язковим є проведення лабораторних досліджень на визначення

наркотичних засобів або психотропних речовин. Пунктом 22 передбачено, що висновки щодо результатів медичного огляду на визначення стану сп'яніння, складені з порушенням вимог Інструкції, вважаються недійсними.

18. Інші відповідні положення національного законодавства наведені в рішенні у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*), заява № 28232/22, пункти 11 – 15, від 16 листопада 2023 року).

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

19. Заявник скаржився, що відсутність сторони обвинувачення під час провадження означала, що апеляційний суд не міг вважатися безстороннім, що було порушенням пункту 1 статті 6 Конвенції. Він також посилався на статтю 13 Конвенції, стверджуючи про відсутність у його ситуації ефективного національного засобу юридичного захисту.

20. Суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи (див. рішення у справі «Радомілья та інші проти Хорватії» [ВП] (*Radomilja and Others v. Croatia*) [GC], заяви № 37685/10 та № 22768/12, пункт 114, від 20 березня 2018 року), вважає за доцільне розглянути скарги заявника лише за пунктом 1 статті 6 Конвенції, відповідна частина якого передбачає:

«Кожен має право на справедливий ... розгляд його справи ... незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру.»

A. Доводи сторін

21. Уряд стверджував, що заявник не подав свою заяву протягом шестимісячного строку згідно з пунктом 1 статті 35 Конвенції, який застосовувався на той момент, оскільки остаточна постанова у його справі була ухвалена 13 серпня 2020 року у присутності захисника заявника. Проте заява була подана 15 лютого 2021 року.

22. Уряд посилався на рішення у справі «Торгейр Торгейрсон проти Ісландії» (*Thorgeir Thorgeirson v. Iceland*), від 25 червня 1992 року, Серія А № 239) і стверджував, що в цій справі, як і у згаданій, національні суди ухвалили рішення на підставі відповідних фактів й не порушили пункт 1 статті 6 Конвенції. Уряд відрізняв цю справу від рішення у справі «Карелін проти Росії» (*Karelin v. Russia*), заява № 926/08, від 20 вересня 2016 року). Він зазначив, що у вказаній справі безсторонність судді була підірвана тим фактом, що він змінив вказані

в протоколі про адміністративне правопорушення обвинувачення на ті, за якими згодом був визнаний винним пан Карелін. Цього не сталося у справі заявника.

23. Заявник стверджував, що він ознайомився з повним текстом постанови апеляційного суду лише 17 серпня 2020 року. Отже, він не пропустив строк за пунктом 1 статті 35 Конвенції.

24. У своїй заяві заявник стверджував, що апеляційний суд не був безстороннім. Апеляційний суд відмовився прийняти надані заявником докази про непроведення лабораторних досліджень і ухвалив своє рішення про визнання заявника винним на підставі документа, виданого медичним закладом на запит головуєчого судді апеляційного суду. Цей документ суперечив тим, які отримав захисник заявника.

В. Оцінка Суду

1. Прийнятність

25. Суд посилається на загальні принципи обчислення строку, передбаченого пунктом 1 статті 35 Конвенції, наведені в рішенні у справі «Сабрі Гюнеш проти Туреччини» [ВП] (*Sabri Güneş v. Turkey*) [GC], заява № 27396/06, пункти 39 – 42, від 29 червня 2012 року). Він повторює, що коли заявник має право на автоматичне вручення копії остаточного рішення на національному рівні, мету і ціль пункту 1 статті 35 Конвенції буде найкращим чином дотримано шляхом обчислення початку строку з дати отримання письмового судового рішення, незалежно від того, чи було це рішення оголошено раніше усно (див. рішення у справі «Акіф Хасанов проти Азербайджану» (*Akif Hasanov v. Azerbaijan*), заява № 7268/10, пункт 27, від 19 вересня 2019 року).

26. Оскільки заявника повідомили про остаточну постанову 17 серпня 2020 року, він подав формуляр заяви з дотриманням встановленого строку.

27. Суд також зауважує, що сторони не заперечували застосовність кримінального аспекту статті 6 Конвенції. Беручи до уваги свою практику (див. рішення у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*), заява № 28232/22, пункти 23 – 29, від 16 листопада 2023 року) та факти цієї справи, Суд не вбачає підстав для іншого висновку.

28. Суд зазначає, що ця скарга не є ні явно необґрунтованою, ні неприйнятною з будь-яких інших підстав, перелічених у статті 35 Конвенції. Тому вона має бути визнана прийнятною.

2. Суть

29. Відповідні принципи практики Суду наведені в згаданому рішенні у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*), пункти 23 – 29). Зокрема, відсутність сторони обвинувачення в усному засіданні може порушити питання за пунктами 1 і 3 статті 6 Конвенції, оскільки це може викликати сумніви щодо об'єктивної безсторонності суду, бо така відсутність спонукає суд зайняти місце сторони обвинувачення (там само, пункт 29 з подальшими посиланнями).

30. У цій справі апеляційний суд, до компетенції якого належав розгляд як питань права, так і фактів, проводив засідання, але не викликав ані прокурора, ані працівника поліції, який склав протокол про адміністративне правопорушення. Внаслідок чого жодна зі сторін не підтримала позицію обвинувачення щодо заявника під час засідання. Попри це, і хоча заявник стверджував про свою невинуватість у засіданні, апеляційний суд залишив постанову про визнання заявника винним без змін (див. пункти 8 – 15).

31. Крім того, що найважливіше, і на відміну від ситуації в згаданому рішенні у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*), не можна сказати, що у цій справі апеляційний суд лише розглянув докази, підготовлені органом досудового розслідування. Навпаки, докази були долучені до справи за запитом апеляційного суду, зокрема акт медичного огляду та пояснення його змісту, складені відповідним медичним закладом (див. пункти 10, 11 і 15; див. також для порівняння рішення у справі «Озеров проти Росії» (*Ozerov v. Russia*), заява № 64962/01, пункт 53, від 18 травня 2010 року).

32. Важливо також, що апеляційний суд визначив питання, щодо якого він збирав докази з власної ініціативи, як ключове. У своїй апеляційній скарзі заявник стверджував, що медичний огляд його на стан сп'яніння не відповідав встановленим національним нормам (Інструкції), тому його вину не було доведено допустимими доказами. Суд зазначає, що згідно з відповідними національними нормами висновки медичних оглядів на стан сп'яніння, які не відповідали вимогам нормативних актів, мали вважатися недійсними (див. пункт 17). Сам апеляційний суд, вочевидь, вважав питання проведення лабораторних досліджень ключовим у справі та відклав судові засідання до моменту отримання відповідного підтвердження від медичного закладу (див. пункти 9, 10, 13).

33. З цього випливає, що апеляційний суд за власною ініціативою відшукав ключові докази, які шкодили позиції обвинуваченого, і використав їх у своїй постанові для спростування наведених стороною захисту аргументів. Жоден інший учасник адміністративного провадження не був присутній, щоб просити суд провести таку перевірку чи зібрати докази.

34. Відшукавши такі докази за власною ініціативою та згодом визнавши заявника винним на підставі отриманих у такий спосіб доказів, апеляційний суд створив враження плутанини між ролями прокурора та судді, а тому дав підстави для законних сумнівів щодо безсторонності суду за результатами об'єктивної перевірки.

35. Таким чином, у цій справі, на відміну від згаданого рішення у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*), в якому Суд не встановив порушення статті 6 Конвенції, заявник посиляючись на точні факти, вказав на конкретні обставини, окрім фізичної відсутності представника сторони обвинувачення у засіданні, які явно ставили під сумнів безсторонність національного суду, який розглядав його справу.

36. З огляду на їхній характер, визначені в цій справі виправдані сумніви щодо об'єктивної безсторонності апеляційного суду не можна вважати сумісними зі статтею 6 Конвенції, незважаючи на те, що справа заявника стосувалася незначного порушення правил безпеки дорожнього руху, і, таким чином, провадження, в якому гарантії за кримінальним аспектом статті 6 Конвенції не застосовуються з повною суворістю (див. рішення у справі «Марчан проти Хорватії» (*Marčan v. Croatia*), заява № 40820/12, пункт 37, від 10 липня 2014 року та згадане рішення у справі «Фігурка проти України» (*Figurka v. Ukraine*), пункти 42 і 43).

37. Отже, було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

38. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію.»

39. Заявник не висунув вимогу щодо справедливої сатисфакції, коли його закликали зробити це. Суд не вбачає виняткових обставин (див. рішення у справі «Нагметов проти Росії» [ВП] (*Nagmetov v. Russia*) [GC], заява № 35589/08, пункти 74 – 82, від 30 березня 2017 року), які б виправдовували присудження якоїсь суми в якості відшкодування моральної шкоди у цій справі. Тому немає підстав присуджувати якусь суму.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ГАЙДАШЕВСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 06 лютого 2025 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Віктор Соловейчик
(*Victor Soloveytschik*)
Секретар

Маттіас Гуйомар
(*Mattias Guyomar*)
Голова